

Spirituální linie české poezie v 60. letech – syllabus

***

Jan Zahradníček

Václav Renč

(1911-1973)

- po studiu reálky FF UK (filozofie, lingvistika, literatura), nakladatelský redaktor, překladatel, spisovatel, autor okruhu revue Řád, divadelní režisér a dramaturg. 1951 zatčen, 1952 odsouzen ve vykonstruovaném politickém procesu s tzv. zelenou internacionálou (na 25 let), propuštěn na tzv. druhou amnestii 1962, po návratu se žije především jako překladatel, rehabilitován 1990.

Dílo: Jitření (1933), Studánky (1935), Sedmihradská zem (1937), Vinný lis (1938), Trojzpěvy (1940), *Setkání s minotaurem* (1969), *Skřivani věž* (1970), *Popelka nazaretská* (1969), Loretánské světlo (Řím, 1979, 1992) aj. Dramata: Císařův mim (1944), Černý milenec (1947).

Literatura: Z. Rotrekl, Skrytá tvář české literatury, J. Med, Spisovatelé ve stínu, J. Novák/ L. Nováková komentář k básnickým spisům V. Renče (Vrstvení achátu, sv. I, a zvláště S anděly si nelze připíjet, sv. II)

Josef Kostohryz

(1907-1987)

- po studiu reálky v Praze a FF UK (filozofie, čeština, francouzština) a stipendijním pobytu v Itálii působil jako učitel na gymnáziu v Praze a Českých Budějovicích, po roce 1945 byl úředníkem na ministerstvu informací, 1949-51 vedoucím administrativy Národní galerie, odsouzen v politickém procesu s tzv. Zelenou internacionálou roku 1952, podmíněčně propuštěn v prosinci 1963, rehabilitován 1990, po propuštění žil v Praze a působil jako překladatel.

Dílo básnické: Prameny ústí (1934), Rekviem (1944), Ať zkamení (1946), *Jednorozec mizí* (1969), *Přísny obraz* (1970), Eumenidy (Mnichov, 1981), Melancholie (básně v próze, Mnichov, 1985)

Literatura: Zdeněk Rotrekl, Skrytá tvář české literatury, Bedřich Fučík, doslov k výboru básní Strmá nenaděj (1994)

František Daniel Merth

(1915-1995)

- po gymnáziu v Jindřichově Hradci studoval nejprve FF MU (čeština, francouzština), od 1936 pak bohoslovecký seminář v Českých Budějovicích, 1942 vysvěcěn na katolického kněze, 1942-44 kaplanem v Pelhřimově, od 1944 knězem v Českých Budějovicích, zde 1948 zatčen, odsouzen za „protistátní činnost“ na 5 let (uhelný důl v Jiřetíně, uranové doly u Jáchymova). 1953 propuštěn, zákaz působení v duchovní správě. 1953-54 pracuje v uranových dolech v Příbrami, 55-57 jako dělník v továrně na brýle v JH, po úrazu (1967/1970) vychovatelem mentálně postižené mládeže v Černovicích u Tábora, 1970 obdržel tzv. „státní souhlas“ (k vykonávání kněžské práce), krátce knězem v ČB, poté až do smrti knězem ve Strašíně u Sušice.

Dílo: Snoubencům (1946), *Refrigerium* (1947), Nokturny (1966), Peníz kallitropé (1967), den Madian (1968), Kahany (1969), *Orančina píseň* (1970), *Zápisy z prodlení u kříže* (1991), *Ne krví byků* (1974, 1992), *Zápisy* (1992) aj.

Zdeněk Rotrekl

(*1920)

- po gymnáziu, po 2. sv. válce, studuje FF MU v Brně, nejmladší člen tehdejšího Syndikátu čes. spisovatelů, literární okruh blízký revui Akord, 1946-48 opakovaně zvolen do oblastního Svazu vysokoškolského studentstva (resort kultury), zatčen 1949, ve vykonstruovaném procesu s brněnskými vysokoškoláky odsouzen (17. 11. 1949) na doživotí, poté na Borech, v Leopoldově a uranových dolech Bytíz u Příbrami), amnestován 1962, 1968 rehabilitován (a získává absolutorium na FF), v 60. letech se nedočká vydání svých knih, od 1971 v invalidním důchodu, člen českého disentu, publikuje v samizdatu, v exilu, nyní žije v Brně.

Dílo: *Kyvadlo duše* (1940), *Kamenný erb* (1944), *Pergameny* (1947), *Žalmy* (1948, rozmetány), *Hovory s mateřídouškou* (Řím, 1978), *Malachit* (Mnichov, 1979), *Básně a prózy* (Mnichov, 1985), *Spisy Z. Rotrekla* (Atlantis, Brno, od 2001, 5 svazků); *Skrytá tvář české literatury* (Toronto 1987)

Josef Suchý

(1923-2003)

- po maturitě na gymnáziu (1942) pracuje jako lesní dělník, 1945-1949 studuje FF MU, 1949 začíná pracovat jako středoškolský učitel, v témže roce zatčen za údajný ilegální pokus o překročení hranic, 1952 propuštěn, nastupuje do PTP (do 1954), od 1955 pracuje jako soustružník v továrně na traktory v Brně, 1968 nastupuje jako redaktor do brněnského nakladatelství Blok (do 1983, pak důchod). Překladatel z němčiny, lužické srbštiny.

Dílo: *Žernov* (1948, náklad zničen, 1992), *Jitřenka v uchu jehly* (1966), *Ocúnová flétna* (1967), *Okov* (1969), *Strnadi nad sněhem* (1982), *Země tvých dlaní* (1986), *Tváří v tvář* (1992), *Křížová cesta* (1995) aj.

Literatura: J. Med, *Spisovatelé ve stínu, Černá a bílá pravda*. Sborník z konference k výročí 80. narozenin J. S. (ed. L. Štěpán, Brno 2004)

***

Bohuslav Reynek

František Lazecký

(1905-1984)

- studium na hospodářské škole v Opavě, dále ČVUT (zemědělské inženýrství) v Praze, knihovnický kurz a Státní knihovnická škola, knihovník, 1959-62 externí vyučující na katedře knihovnictví FF UK, od 1969 důchod a literární tvorba. Redigoval revui *Řád* (1934-38 a 1940-43), básník, esejista, prozaik, autor knih pro mládež.

Dílo básnické: *Krutá chemie* (1930), *Kříže* (1934), *Odění královské* (1937), *Bratr svět* (1947), *Má paní* hudba (1970), *Hledání klíčů* (1971), *Jenom vzlyk temnot* (1971), *Přátelství s jalovcem* (1978) aj.

Literatura: *Poezie života a víry* (sborník o díle F. L.), O. Králík: *Poznámky k dílu Františka Lazeckého*, in *Řád* 1940, s. 310nn, O. Sirovátka: *K pramenům pohádkářství*, *Zlatý máj* 1978, s. 381nn.
J. Med: *Spisovatelé ve stínu*, Z. Rotrekl: *Skrytá tvář české literatury*

Klement Bochořák

(1910-1981)

- po nedokončené obchodní akademii v Brně se živil příležitostnými pracemi, od 1945 knihovníkem v různých brněnských knihovnách, 1960 pro náboženské přesvědčení propuštěn ze zaměstnání, brzy mu byl přiznán invalidní důchod, věnoval se plně literatuře. Významný vliv na jeho tvorbu mělo přátelství s F. Halasem. Psal také pro děti.

Dílo: Mladý žebřák (1935), Poutník (1948), Cesty a zastavení (1958), Příběhy a vzpomínky po večerech sebrané (1958, prózy na motivy lidových pověstí), *Básně pro velké děti* (1964), *Věčná loviště* (1969), Proudění (1971), Křížová cesta (Řím, i prózy, 1976), *Staronové básně* (1993) aj.

Ladislav Dvořák
(1920-1983)

- po maturitě na reálném gymnáziu totálně nasazen do roku 1945 v továrně v Letňanech, po válce bohemistika, filozofie a srovnávací literatury na FF UK, 1948 z polit. důvodů z VŠ vyloučen, pomocným dělníkem, v roce 1951 přijat do Orbisu jako knihkupecký příručí, ale ještě téhož roku se musí vrátit do továrny, 56-66 úředník, 1967 v oddělení propagace naklad. Orbis, redaktorem nakl. Horizont, 1970-77 odborný pracovník Slovanské knihovny v Praze, signatář Charty 77, kvůli tomu je propuštěn a opět pracuje jako dělník, později jako korektor Mladé fronty. Sazba jeho první sbírky 1948 rozmetána, od konce 50. let publikuje poezii pro předškolní děti (v dětské literatuře má nezastupitelné a pevné místo).

Dílo: Kainův útěk (1958), Vynášení smrti (1965), Obrys bolesti (1966), Srdeň (1969) aj.

***

Vladimír Vokolek
(1913-1988)

- syn majitele pardubické tiskárny Václava Vokolka a bratr tiskaře Vlastimila Vokolka, syn Václav je výtvarník a spisovatel. Po gymnáziu v Pardubicích FF UK (čeština, francouzština, filozofie), kterou nedokončil, 1938 zakládá s bratry bibliofilskou edici Lis tří bratří, po 2. sv. válce knihovnické kurzy, ředitelem okresní knihovny v Děčíně, 1949 odvolán z polit. důvodů z ředitelské pozice, 1954 propuštěn, poté učitelem ZŠ, od 1968 pracuje u Tiskové informační služby v Děčíně a rediguje revui Dialog, poté až do důchodu 1973 bez zaměstnání.

Dílo: Poutní píseň k dobrému lotru (1938), Žíněné roucho (1940), *Cesta k poledni* (1946), *Mezi rybou a ptákem* (1967), Zapomenutý pramen (1989) aj. Po roce 1990 vycházejí spisy, korespondence atd.

***

Jan Kameník
(1998-1974)

- vlastním jménem Ludmila Macešková, studovala malířství, studium opustila kvůli manželství, poté, co (první i druhé) manželství ztroskotalo, živila se příležitostnými pracemi, žije v osamělosti a hmotné bídě.

Dílo: Okna s anděly (1944), Neviditelný let (1947, Pubertální Henoš (1968), Malá suita pro flétnu (1971) aj.

***

Antonín Bartušek
(1921-1974)

- po maturitě na gymnáziu v Třebíči odešel do Prahy, ke pracoval jako úředník, po válce FF UK (literární historie, dějiny srovnávacích literatur, dějiny výtvarného umění a historie), 1946-48 v literárním oddělení Čs. rozhlasu, poté zaměstnán v památkové péči a od 1953 v Ústavu pro teorii a dějiny umění ČSAV, 1956 ředitelem muzea v Třebíči, od 60. let opět v Praze (odborný pracovník, výtvarný teoretik ND, od 1964 do smrti ve Státním ústavu památkové péče a ochrany přírody).

Dílo: Fragmenty (1945), Sudba (1947), Oxymoron (1965), Červené jahody (1967), Tanec ptáka Emu (1969) aj.

Stanislav Zedníček
(1914-2002)

- učitel na Vysočině, v 50. letech pomocný dělník v dolech, v tiskárně, ošetřovatel zvířat, v 60. letech redaktor nakladatelství československý spisovatel

Dílo: Přítmi srdce (1969), Větrná zátiší (1974)

***

Ivan Slavík
(1920-2003)

- od 50. let překladatel, v 60. letech debutuje s vlastní tvorbou

Dílo: Stín třtiny (1965), Osten (1968), Deník Arnošta Jenče (1964), Já A. J. (1965)

Zuzana Nováková

(*1943)

- dcera V. Renče, publikovat začíná pod jménem Renčová. Dělnické profese, maturita na večerní škole, od konce 60. let spisovatelka z povolání, významné postavení v jejím díle má tvorba pro děti a mládež, jako první žena Řád Cyrila a Metoděje (2007).

Dílo: Světlo a ostatní (1966), Dvanáct visutých zahrad (1969), Chladná noční země (1970), Ticho plné hudby (1980), Černý bez v deštivé noci (1987), Legenda o princezně Anežce (1991), Stínání luny (2000, Cena J. Skácela) aj.

***

Ivan Diviš a jeho Sursum (1962); Rio Preisner a jeho Kapiláry (1968) – básnický esej

***

Základní literatura k přednášce:

Med, J.: Spisovatelé ve stínu - rozšířené vydání. Portál, Praha 2004. Zde zvláště studie
Návrat k tradicím I.

Rotrekl, Z.: Skrytá tvář české literatury (kterékoli vydání)